

²blackdot

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

17 Şubat 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** **Yasal Uyarı:***** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, ka r yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

Jeopolitik ve Küresel Gelişmeler:

MÜNİH GÜVENLİK RAPORU 2025: ÇOK KUTUPLULAŞMA VE PAX AMERICANA'NIN SONU

MULTIPOLARIZATION: THE CHANGING GLOBAL ORDER
Key Insights from the Munich Security Report 2025

KEY FEATURES

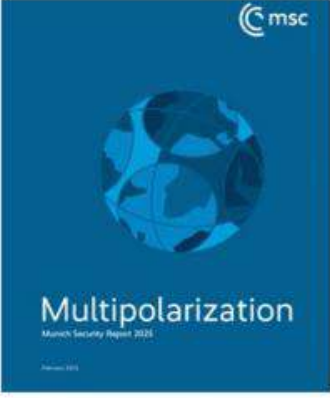
- Shift from unipolar (U.S.-led) or bipolar (Cold War-era) structures.
- Greater role for emerging powers (China, India, Brazil, etc.).
- Increased ideological, economic, and geopolitical competition.

RISKS & CHALLENGES

- INCREASED CONFLICT RISKS**
More competition → potential regional wars.
- WEAKENED MULTILATERALISM**
UN, WTO, and global rules eroding.
- ECONOMIC FRAGMENTATION**
Trade wars & technology decoupling.
- CLIMATE & RESOURCE STRUGGLES**
Lack of coordination on climate policies.
- RISE OF POPULISM & NATIONALISM**
Countries prioritizing self-interest over global stability.

COUNTRY PERSPECTIVES

- UNITED STATES**
Strategic Retrenchment or Bipolar Competition?
  - U.S. global leadership in decline?
  - Focus on containing China, uncertain European security commitments.
- CHINA**
Leading the Global South?
  - Supports multipolarity but competes with U.S. for influence.
  - Challenges to economic and military dominance.
- EUROPEAN UNION**
Caught in the Storm?
  - Struggles between unity and national interests.
  - Rising populism & weakening of liberal democracy.
- RUSSIA**
Civilizational State & Sphere of Influence?
  - Aims for a multipolar order faces economic decline
  - Assertive foreign policy but strained by war in Ukraine.

"The world is undergoing a process of **multipolarization**, where power is shifting to **multiple global actors**."

THE FUTURE

- SCENARIO 1**
Optimistic (Stability & Governance Reform)
  - Strengthened international cooperation.
  - Inclusive global governance (UN, G20, WTO reforms).
  - Balanced regional influence & peacekeeping.
- SCENARIO 2**
Pessimistic (Disorder & Great-Power Conflict)
  - Growing military confrontations.
  - Economic blocs leading to isolationism.
  - Erosion of universal rules, rise of authoritarianism.

www.behorizon.org

Münih Güvenlik Raporu 2025, dünyanın ABD öncülüğündeki tek kutupluluktan çok kutupluluğa doğru kayarken artan bir gerginlik ve belirsizlik dönemine girdiğini belirtiyor.

Günümüz uluslararası sistemi tek kutupluluk, iki kutupluluk, çok kutupluluk ve kutupsuzluk eğilimleri sergiliyor. Çok sayıda devleti ve yeni güç blokları oluşturma girişimlerini içeren bölgesel güç kaymaları giderek daha belirgin hale geliyor. Bu bağlamda, küresel dinamiklerin ABD-Çin rekabeti tarafından domine edilmeye devam edip etmeyeceği veya daha geniş birçok kutuplu sisteme dönüşüp dönüşmeyeceği belirsizliğini koruyor. Ancak, "çok kutuplulaşma" süreci ivme kazanmaya devam ediyor.

"Çok kutuplu bir dünyaya doğru ilerliyoruz, ancak henüz orada değil. Kutupluluğun belirsizliğindeyiz. Ve bu belirsizlikte, giderek daha fazla ülke jeopolitik boşlukları dolduruyor, hesap verebilirlik olmadan istediklerini yapıyor."

**António Guterres, UN Secretary-General,
UN General Assembly, September 24, 2024**

Büyük güçlerin tek taraflı eylemlerinin ve artan savunma harcamalarının jeopolitik gerginlikleri tırmandıracağı ve rekabet eden güç merkezleri ve ittifaklar arasında çatışmaları tetikleyeceği inancı mevcut endişeleri derinleştiriyor. Giderek artan sayıda devlet nüfuz için rekabet ediyor.

Bu dönüşüm, küresel düzenin gelecekte giderek daha karmaşık hale geleceğini gösteriyor. İdeolojik bölünmeler genişledikçe, liberal değerler hem uluslar içinde hem de küresel sistem genelinde hakimiyetlerini kaybediyor. Soğuk Savaş sonrası tek kutuplu dönemi şekillendiren siyasi ve ekonomik liberalizm, milliyetçi popülizm karşısında zayıflıyor. Trump'ın ikinci başkanlığının çok kutupluluğu hızlandırma olasılığı, yaklaşımı küresel iş birliğinden ziyade ABD çıkarlarına öncelik verdiği için daha somut hale geliyor. Bu senaryonun Avrupa'daki ittifakları zorlaması, müttefiklerle gerginlikleri derinleştirilmesi ve Washington'ın Çin'i kontrol altına alma konusundaki odağını yoğunlaştırması muhtemel.

Pax Americana'nın Sonu mu?

20. yüzyılda her iki Dünya Savaşı'ndan da galip çıkan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), sonraki Soğuk Savaş'ı da kazandı. Bu dönemde, 1945'te önemli ölçüde bozulan Avrupa'da barış ve istikrarın sağlanmasında önemli bir rol oynadı. ABD, çok taraflı ticaret ve uluslararası hukuk sistemlerinin temellerini attı ve bunları Birleşmiş Milletler (BM) altında kurumsallaştırdı. Sömürgecilikten kurtulma ilerledikçe, BM üyeliğini ve yetkisini genişletti.

Ancak Çin ve diğer küresel aktörlerin yükselişiyle birlikte, kusurlu Pax Americana daha çok kutuplu bir dünyanın ortaya çıkmasını kolaylaştırdı. MSC 2025 Raporu, Trump'ın Beyaz Saray'a olası dönüşünün bu değişimi hızlandırabileceğini ve potansiyel olarak Pax Americana'nın sonunu getirebileceğini öne sürüyor. Birçok Amerikalı, özellikle elitler, Amerikan istisnacılığı kavramına bağlı kalsa da gözlerinin önünde gerçekleşen dünyanın dönüşümünü fark edemiyor olabilirler. Pax Americana'nın uluslararası ilişkileri şekillendirdiği yaklaşık 70 yılın (veya daha uzun sürenin) ardından, son bölümüne yaklaşıyor olabiliriz.

Bu değişime katkıda bulunan önemli bir faktör, özellikle küresel göç ve iklim krizine yanıt olarak Batılı sanayileşmiş ulusların vatandaşları ile yükselen Küresel Güney güçlerinin vatandaşları arasındaki algılardaki artan farklılaşmadır. ABD'de ve diğer zengin demokrasilerde milyonlarca insan küreselleşme tarafından geride bırakılmış hissediyor. Bunun ötesinde, hükümetlerinin ve liderlerinin meşruiyetinde bir düşüş hissediyorlar.

Bu sosyal dönüşümler yaşanırken, insan sermayesi, finansal kaynaklar, askeri yetenekler, enerji ve bilgiyi kapsayan küresel güç geçişinin temel dinamikleri, Sovyetler Birliği'nin çöküşünün Amerikan istisnacılığını ve tartışmasız tek kutuplu bir an kavramını güçlendirdiği 1989 ile 1991 arasındaki olağanüstü dönemden bu yana önemli ölçüde evrim geçirdi. Ancak bugün, herhangi bir hegemonun tam olarak dolduramayacağı kadar büyük "güç boşlukları" var.

ABD İstikrarsızlık Kaynağı mı?

MSC 2025 Raporu, Trump'ın ABD için Grönland ve Panama'da arazi satın alma planlarının yanı sıra Gazze'yi ele geçirme ve Filistinlileri zorla yerinden etme önerisinin küresel algıda bir değişime işaret ettiğini vurguluyor; Washington giderek istikrar sağlayan bir güç olarak değil, kontrol altına alınması gereken bir risk olarak görülüyor.

ABD için önümüzdeki en büyük zorluk, Birinci Afyon Savaşı'ndan (1839-1842) sonra eski ihtişamına kavuştuğunu düşünen Çin ile olan ilişkisinde yatıyor. ABD-Çin çatışmasının olası patlama noktaları arasında istikrarsız Kore Yarımadası, Tayvan'ın tartışmalı statüsü, doğal kaynakların (petrol gibi) kontrolü üzerindeki rekabet ve yoğunlaşan deniz rekabeti yer alıyor. Bu gerginliklerin tırmanma ve güç boşluklarının genişleme olasılığı yüksek olmaya devam ediyor.

Ancak, mali kısıtlamalar nedeniyle ABD ulusal ve uluslararası taahhütlerinden bazılarını azaltmak zorunda kalabilir. Bu zorunluluk ABD'yi "denizaşırı dengeleme" stratejisine doğru itiyor. Bu, kilit stratejik bölgelerde güç dengesini koruyarak güç ve etkiyi korumayı amaçlayan bir dış politika yaklaşımıdır.

Offshore Dengeleme: ABD İçin Yeni Bir Strateji mi?

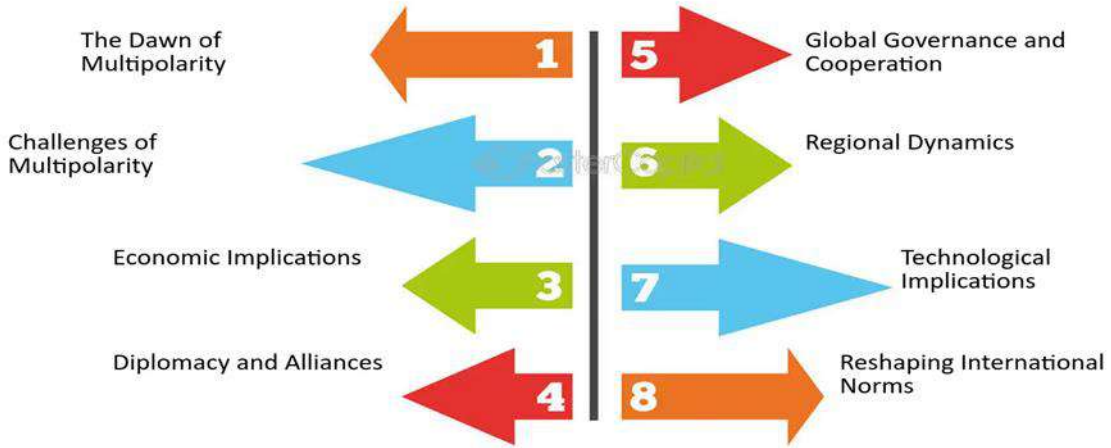
Offshore dengelemenin savunucuları kesin yorumlarında farklılık gösterebilir de ortak prensipleri paylaşıyorlar. Strateji, ABD'nin bazı bölgelerdeki varlığını azaltacağını ve taahhütlerine öncelik vereceğini varsayıyor. Avrupa ve Orta Doğu giderek daha az ABD müdahalesi gerektiren alanlar olarak görülüyor, oysa Doğu Asya "stratejik bir endişe" olarak ortaya çıkıyor.

İkincisi, ABD denizaşırı askeri ayak izini azalttıkça, diğer devletlerin bölgesel istikrar için daha fazla sorumluluk alması gerekecek. Bu nedenle, offshore dengeleme, yükleri paylaşmaktan ziyade kaydırma stratejisidir. Mantık, ABD daha az şey yapacağını (örneğin Avrupa'da) açıkça işaret ettiğinde, diğerlerinin kendi bölgelerinde istikrarı sağlamak için daha fazlasını yapmaya zorlanacağıdır.

Vekalet Savaşlarının ve “Franchised Çatışmaların” Yükselişi

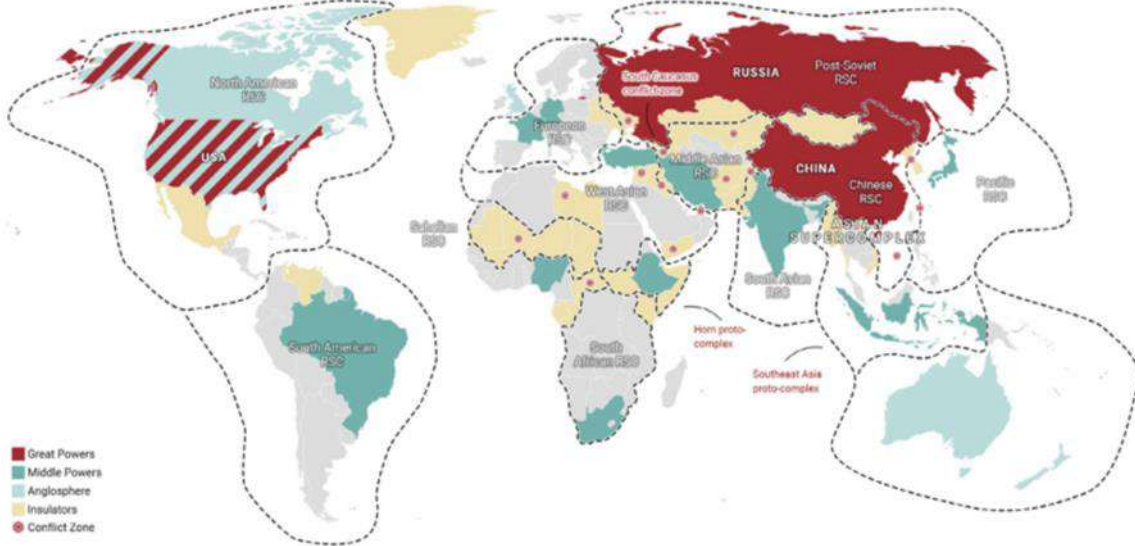
Bu değişim, daha fazla vekalet savaşı ve franchising dahil olmak üzere ek vekalet savaşı mekanizmaları anlamına geliyor. Avrupa'da, bağımsız bir Avrupa askeri gücü oluşturma fikri bu çerçevede ivme kazanabilir. Bu stratejinin, tehdit algılarını, güvenlik tepkilerini ve güvenlik politikalarını etkileyerek geniş kapsamlı sonuçları olması bekleniyor.

New World Order

Regional Security Complexes

Reconceptualized with Middle Powers

Note: This map marks Russia as a great power. Moscow's relative power status, however, is in a state of flux and far more ambiguous. A compelling case could be made that Russia is the world's strongest (revisionist) middle power as evidenced by its recent behavior in Ukraine and Syria.

Faydalanılan Kaynaklar:

<https://securityconference.org/en/publications/munich-security-report-2025/>

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/munih-guvenlik-raporu-2025-kuresel-duzen-cok-kutupluluga-dogru-kayiyor/3477635>

<https://www.theatlantic.com/international/archive/2012/04/the-end-of-pax-americana-how-western-decline-became-inevitable/256388/>

<https://armagora.am/en/war-and-peace-between-small-states-in-the-age-of-competitive-multipolarity/>

<https://fastercapital.com/content/Political-decoupling--Shifting-Alliances-in-a-Multipolar-World.html>

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi